

УДРУЖЕЊЕ ИЗДАВАЧА
И КЊИЖАРА СРБИЈЕ

Македонска 5, 11000 Београд • www.izdavaci.rs
sekretar@izdavaci.rs • 011 3347 234 • 060 539 3599

Европска статистика у области издаваштва за 2016. годину

20. децембар 2017.

Федерација европских издавача (ФЕП), међународна организација која представља 29 националних удружења издавача из Европске уније и земаља Европске економске зоне, у децембру 2017. представила је резултате анкете базиране на извештајима националних удружења издавача и даљој анализи података за **2016.** годину.

Подаци о укупном економском значају издавачке индустрије односе се на нето промет издавача, тј. на укупне приходе издавача од продаје књига, не на укупно тржиште књига (без маржи књижара и других продаваца). Такође, нису урачунати подаци о продаји права на преводњење, аудио-визуелне адаптације и тако даље. У неким случајевима су били доступни само подаци о укупној вредности тржишта, па су у тим случајевима примењене просечне стопе рабата како би се израчунао приближни нето промет.

Према истраживању ФЕП-а, **укупан приход издавача од продаје књига у Европи био је око 22.3 милијарде евра**, што је на истом нивоу као у 2015. години, али је то у великој мери резултат јаких ефеката курсних разлика (слабљење британске фунте). Заправо, судећи по истраживању, највећа тржишта у Европи остварила су извесан степен раста, док су се средња доживела смањење. Највећа тржишта у погледу промета издавача у 2016. години била су Немачка, Велика Британија, Француска, Шпанија и Италија. **Укупна вредност тржишта процењена је на између 36 и 38 милијарди евра.**

Објављено је укупно око **590.000 нових наслова** у 2016. години. Ова цифра добијена је из различитих извора, од којих су неки укључивали нова или некомерцијална издања, а бројке су опрезно заокружене, па је зато дошло до значајног раста броја наслова у односу на претходно истраживање. Европски издавачи **у својим залихама поседују око 22.5 милиона различитих наслова** (од тога је око 4 милиона у дигиталном формату), а земље са највећим бројем доступних наслова су Велика Британија, Немачка, Италија, Француска и Шпанија. Против раста ове цифре, која је иначе у константном порасту, издавачи се „боре“ растом дигиталног издаваштва (у различитим форматима), дигитализацијом старих, распродатих издања, порастом издања која се штампају на захтев (print-on-demand), док у прилог овој борби иде и пораст самостално објављених издања (највише у Великој Британији), као и други феномени који обавезују да укупна цифра буде интерпретирана с опрезом. Земље које су пријавиле највећи број издања су Велика Британија, Немачка, Француска, Шпанија и Италија.

Број стално запослених особа у области издаваштва у Европи је око 125.000, што је идентично као у 2015. години. Неке од земаља пријавиле су раст након много година стагнације, а ово остаје поље у коме је веома

тешко прикупити поуздане податке. Процењује се да целокупан ланац вредности књиге, који уз издаваче укључује и ауторе, књижаре, штампаре, дизајнере итд, **запошљава око 500.000 људи.**

Гледајући на дугорочне трендове, до 2007. године био је приметан јасан тренд раста, како у смислу промета, тако и производње. У 2008. години је продукција наставила раст док је промет стагнирао, највише захваљујући ефектима курсних разлика. Следећа, 2009. година показала је благи пад промета (поново захваљујући курсним разликама) и успоравање раста броја наслова. Глобална економска криза која је уследила је у поређењу са осталим индустријама имала мањи утицај на област издаваштва. Раст је 2010. године настављен (посебно у домену извоза), мада су ове године курсне разлике ишле у корист раста. Тржиште је пало у 2011. и 2012. години, као и раст продукције, док је тржиште електронских књига доживело велики раст, као и извоз који је током ових година био веома јак. Тржиште је било успорено и у 2013. и 2014. години, а најзначајнији трендови били су континуирани раст тржишта електронских књига и **добар учинак извоза**. Раст извоза настављен је и у 2015. и 2016. години, док је **тржиште е-књига у последње две године доживело стагнацију** и чини око 6% укупног тржишта.

Не рачунајући курсне разлике, **2016. година се може сматрати другом узастопном годином раста**, што се није десило још од почетка глобалне економске кризе 2008. године, јер се повећање продукције наставља.

	2012	2013	2014	2015	2016
Промет издавача од продаје књига (у милијардама)	22.5	22.3	22	22.3	22.3
Едукативне (школске) књиге	19.8%	18.8%	19.2%	19.9%	21%
Академске/професионалне књиге	19.7%	19.5%	19.5%	19.5%	18.7%
Комерцијалне књиге	48.7%	49.5%	49.2%	48.4%	47.2%
Дечје књиге	11.8%	12.3%	12.2%	12.2%	13%
Продаја по области					
Продаја на домаћем тржишту	79.6%	81%	80%	77.1%	77.9%
Извоз	20.4%	19%	20%	22.9%	22.1%
Продаја по каналу дистрибуције					
Малопродаја/Велепродаја	80.2%	79.3%	79.5%	83.2%	82.8%
Клубови читалаца	4.7%	3.5%	3.3%	2.2%	1.7%
Директна продаја	15.1%	17.2%	17.2%	14.6%	15.5%
Број објављених наслова					
Нови наслови	535.000	560.000	545.000	575.000	590.000
Укупан број наслова - активан каталог (у милионима)	9	14.5	16.9	22	22.5
Број стално запослених у области издаваштва	130.000	130.000	125.000	125.000	125.000